



Yksilö- ja yhteiskuntatakuusta yhteisötakuuseen

- Keskustalla on vaihtoehto oppivelvollisuusiän nostolle



Nuorten hätä on suuri

Suomessa on melkein 50 000 koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jäänyttä ja vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevaa 15 – 29 -vuotiasta nuorta. Opetus- ja kulttuuriministeriön laskelmien mukaan jokainen näistä syrjäytyneestä nuoresta maksaa yhteiskunnalle 1,2 miljoonaa euroa. Suorien kustannusten lisäksi menetämme syrjäytyneen nuoren työpanoksen, mikä lisää kokonaisvaikutuksia.

Kokonaisuudessaan nuorten syrjäytyminen on siis 60 miljardin euron suuruinen kansantaloudellinen kysymys. Keskustan tavoite on puolittaa syrjäytyneiden nuorten määrä. Tällä on mahdollista saada aikaan 30 miljardin säästö julkisen talouden pitkän aikavälin menoihin.

Nuorten syrjäytymisessä ei ole kuitenkaan kysymys vain taloudellisesta ongelmasta. Jokainen syrjäytymistapaus on inhimillinen tragedia.

Nuorten ongelmien taustalla on yhteiskuntamme yksilöitymiskehitys, joka jakaa ihmiset jo nuoresta pitäen menestyjiin ja pudokkaiisiin. Arvot ovat muuttuneet koviksi. Huono-osaisuus periytyy ja erot vain kasvavat. Yhteiskuntamme on tarjonnut nuorille yksilötakuuta, jonka seurauksista saamme nyt maksaa.

Kataisen hallitus on lähtenyt vastaamaan ongelmaan kaavamaisella ratkaisulla, nuorten yhteiskuntata-

kuulla. Yhteiskuntatakuun toteuttamiseen on varattu vuositasolla 60 miljoonaa euroa. Tarkoituksena on taata jokaiselle nuorelle opiskelu, harjoittelu-, tai työpaikka. Tavoitteessa on kuitenkin epäonnistuttu. Työttömien nuorten määrä on kasvanut viimeisen vuoden aikana lähes seitsemällä tuhannella.

Yhteiskuntakuu -kampanjan puitteissa tehdyt hienot televisio- tai tienvarsimainokset eivät ole luoneet uusia opiskelu- tai työpaikkoja. Suurimpana syytä epäonnistumiselle on se, että samanaikaisesti yhteiskuntatakuun toteuttamisen kanssa hallitus leikannut miljoonien eurojen edestä nuorten hyvinvoinnin perusedellytyksistä, kuten ammatillisesta koulutuksesta ja nuorisotoimesta.

Tuntuu siltä, että yhteiskuntakuusta on tullut eräänlainen valintamyymälä, jonka nojalla sosialidemokraatit ajavat yhteistä toiseen asteen koulutusmuotoja yhdistävää nuorisokoulua ja kokoomuslaiset työpaikoilla tapahtuvaa oppimista.

Uusimpana kaavamaisena lisäkeinona hallitus esittää oppivelvollisuusiän korottamista vuodella koskien myös toisen asteen koulutuksen alkua. Kuntaliiton laskelmien mukaan oppivelvollisuusiän korottaminen maksaa jopa sata miljoonaa euroa vuodessa. Kysymys on rahan sijoittamisesta järjestelmään, joka ei välttämättä edes auta syrjäytymiskierteessä olevaa nuorta.

Nuoren sijoittaminen oppilaitokseen väkipakolla ei ole putoamisvaarassa olevalle useinkaan se järkevin ratkaisu. Oppilaitoksissa kirjoilla oleminen ei riitä, jos muut asiat eivät ole kunnossa. Pahimmallaan opiskelupakko luo vain ongelmia niin nuorelle itselleen kuin koko oppilaitosyhteisölle.

Keskustan vaihtoehto oppivelvollisuusiän korottamiselle

Keskusta esittää yksilö- ja yhteiskuntatakuun vaihtoehdoksi yhteisötakuuta. Jokaisen vaikeuksissa olevan nuoren tarina ja tilanne ovat erilaisia. Asiat eivät muutu paremmaksi yksittäisillä teoilla ja kaavamaisilla ratkaisuilla, vaan tarvitaan laajaa työkalupakia, josta löytyy sopivia keinoja erilaisissa tilanteissa olevien nuorten tukemiseen.

Opiskelu- tai työpaikan saaminen ei yksistään riitä. Nuoren on itse haluttava muutosta elämäänsä.

Jos opiskelu tai työnteko ei kiinnosta, eivät hyvää tarkoittavat poliittiset toimet vie asiaa eteenpäin. Ne eivät poista syrjäytymisen tunnetta. Nuorten ongelmiin on puututtava riittävän varhaisessa vaiheessa.

Syrjäytymisen suurin syy on yksinäisyys. Kyseessä on aikamme pahin vitsaus. Nuorisoalan ammattilaiset ovat esittäneet, että tärkein keino estää nuorta syrjäytymistä on yksi kunnollinen ystävyys- ja aikuis-suhde. Toisten ihmisten tuella jaksaa läpi vaikeuksien.

Keskustan vaihtoehdon keskiössä ovat yhteisöllisyyttä lisäävät toimet. Tarvitsemme itseauttamiskykyä sekä vastuusta itsestä ja lähimmäisistä. Tarvitaan kokonaisvaltaista ajattelua, jonka avulla nuorten ongelmiin puututaan.

Keskustan toimenpiteet

1. Koti on maailman keskipiste

Nuorten hyvinvointi lähtee kodeista ja perheistä sekä nuorten lähipiiristä. Erilaisten ja erimuotoisten perheiden kasvatustyötä on tuettava nykyistä voimakkaammin. Vastuuta ei voida kuitenkaan ulkoistaa. Kodeilla ja perheillä on ensisijainen vastuu kasva-

tuksesta. Kun perheet voivat hyvin, on myös nuoren parempi olla. Perheiden jaksaminen ja hyvinvointi ovat kuitenkin koetuksella. Voimavarat uhkaavat ehtyä. Tämä näkyy suoraan myös nuorten syrjäytymisessä. Suomessa on ennätyksellisen paljon toisen ja kolmannen polven huono-osaisuutta. Tämä ketju on katkaistava.

Ongelmiin on puututtava riittävän ajoissa tukemalla koteja. Nykyisin ongelmiin puututaan pääosin liian myöhään. Ehkäisevät palvelut, kuten neuvolat, koulun oppilashuolto ja perhetyö toimivat liian pienillä resursseilla. Perheet saavat tukea vasta kun on liian myöhäistä.

Neuvolapalveluista on kehitettävä perheiden kasvatustyötä nykyistä paremmin tukeva tukimuoto. Neuvoloiden on oltava helposti saavutettavasti oleva lähipalvelu. Tukea on annettava erityisesti vanhemmuuteen ottamalla käyttöön kotikäynnit varhaisen puuttumisen välineenä. Näin on mahdollista tukea etenkin niitä perheitä, joissa vanhemmilla on lapsen terveyttä vaarantavia ongelmia.

Kunnallisen kotipalvelun voimavaroja on lisättävä. Lapsiperheille on taattava mahdollisuus saada tarvittaessa kunnallista kotiapua. Tavallisten perheiden on lähes mahdotonta päästä kotipalvelun asiakkaiksi. Kattavan kotipalvelun avulla voitaisiin ennaltaehkäistä sitä, etteivät perheet joudu väsymyksensä vuoksi pahempiin vaikeuksiin. Vanhempien jaksaminen on aivan keskeistä lapsen hyvinvoinnin kannalta. Kotiavun kautta voidaan myös havaita orastavat ongelmat riittävän ajoissa, jolloin niihin voitaisiin puuttua välittömästi.

2. Vapaaehtoisuuden voima

Yhteisöllisyyden ja kolmannen sektorin roolia on kasvatettava. Vapaaehtoistyö on tuotava kiinteäksi osaksi suomalaisten arkea. Näin on mahdollista luoda yhteisöllisyyttä, joka kantaa yhä useampaa nuorta. Järjestöjen ja vapaaehtoisten tekemä työ luo yhteisöllistä pääomaa.

Kolmannen sektorin työ on ennen kaikkea ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä, joka säästää julkisia varoja. Pelkästään Mannerheimin lastensuojeluliiton, Suomen Punaisen Ristin, Suomen 4H-liiton ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön työn kansantaloudellisesti vaikutukset ovat tutkimukseen mukaan noin 150 miljoonan euron suuruisia. Samojen

palvelujen tuottaminen julkisesti tulisi kalliimmaksi, eikä se olisi välttämättä yhtä tehokasta.

Keskusta vaatii, että kolmannen sektorin järjestöjen tukiin tällä vaalikaudella esitetyt leikkaukset on peruttava. Järjestöjen tuki on investointi yhteisölliseen, osallistavaan ja ongelmia ennaltaehkäisevään Suomeen.

Julkisin toimin on mahdollista edistää vapaaehtoistoiminnan kulttuurin vahvistumista laajemmin. Esimerkiksi englanninkielisissä IB-lukiossa on vapaaehtoistyön tekeminen osana opinto-ohjelmaa. Vastaava käytäntö on otettava käyttöön kaikessa toisen asteen koulutuksessa.

Vapaaehtois- tai talkootyöhön osallistuville on myös harkittava mahdollisuutta verovähennykseen palkkioksi tehdystä työstä.

3. Liikkeelle

Liikkumattomuus aiheuttaa fyysistä ja henkistä pahoinvointia, joka heijastuu nuoren elämään laajasti. Erityisesti terveys- ja liikkumattomuuserot ovat räjähtämässä käsiin. Arvioiden mukaan yli puolet suomalaislapsista eivät liiku terveytensä kannalta riittävästi. Suomalaiset jakaantuvat jo lapsesta asti niihin, jotka liikkuvat ja syövät terveellisesti sekä niihin, jotka eivät liiku riittävästi tai ollenkaan.

Tavoitteena on oltava, että jokainen suomalainen lapsi ja nuori liikkuu suositusten mukaisesti, eli vähintään tunnin vuorokaudessa. Koululiikunnalla sekä lähiliikuntapaikkojen ylläpidolla ja kehittämisellä on olennainen vaikutus nuorten liikkumiseen. Liikunnan edistämiseksi on luotava myös matalan kynnyksen malleja, jolloin nuori voi kokeilla koulussa ja urheiluseuroissa eri lajeja löytäen itselleen sopivimman liikuntamuodon.

Hyvät harrastukset ovat yksi tärkeimmistä keinoista aktivoida nuorta. Harrastukset on tuotava yhä lähemmäs ja kaikkien saataville. Lapsilla ja nuorilla pitää olla mahdollisuus erilaisiin liikunta- ja harrastekerhoihin osana koulupäivää. Jokaisella on oltava mahdollisuus löytää hyvä harrastus perhetaustaan katsomatta. Vähävaraisten perheiden lasten seura- ja harrastemaksuja on tuettava harrastetuella. Tukea saisivat kaikki vähävaraiset perheet, joissa on 6 – 17-vuotiaita lapsia. Harrastetuki ei vaikuttaisi toimeentulotuen myöntämiseen.

Nuorilla pitää olla mahdollisuudet myös omalla ajalla tapahtuvaan liikuntaan. Kuntien on tarjottava alle 18-vuotiaille maksuttomia liikuntatiloja.

4. Kulttuuri on mun juttu

Konkreettisten asioiden tekeminen sekä itsensä ilmaiseminen ovat nuorelle tärkeitä keinoja vahvistaa itseluottamusta. Taide- ja kulttuurimahdollisuuksien parantaminen on ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Jokaisella nuorella on oltava mahdollisuus löytää oma tapa tehdä kulttuuria ja taidetta. Tärkeimmässä roolissa ovat viestintä- ja vuorovaikutustaitojen, esiintymistaitojen sekä luovan osaamisen kehittäminen. Koulujen taideaineiden opetuksen lisäksi nuoria on kannustettava luovaan tekemiseen tarjoamalla koulun tiloja vapaa-ajan käyttöön. Myös järjestöjen on voitava toimia koulun tiloissa.

Kulttuuria on mahdollista kokea myös katsojana. Julkisten kulttuuri- ja taidelaitosten on mahdollisuuksien mukaan tarjottava nuorille ilmaisia tai mahdollisimman halpoja mahdollisuuksia nauttia esityksistä ja teoksista. Myös kirjastojen on toimittava paikkana, jossa voi kokea uutta sekä toteuttaa itseään eri tavoin.

5. Räätelöityjä polkuja hyvään elämään

Vuosittain noin 3000 – 4000 nuorta jää vailla toisen asteen koulutuspaikkaa. Yli puolet saa näistä paikan onneksi myöhemmin, mutta noin 1600 nuorta jää vuosittain kokonaan tyhjän päälle. Heidän lisäksi monet putoavat kelkasta kesken toisen asteen koulutuksen.

Pääasiallinen vastuu vaikeuksissa olevien nuorten löytämisessä on meillä jokaisella. Tavoitteena on oltava, että yhtä useampi löytäisi paikkansa toisen ihmisen avustuksella. Kunnollinen aikuiskontakti tai ystävyysuhde tukee nuoren jaksamista. Jokaisella nuorella on oltava mahdollisuus oman ikäiseen tai itseään vanhempaan tukihenkilöön. Yksinäisyydestä kärsiville on luotava paikallisia kaveri- ja yhteisöpankkeja.

Koulutuksen ulkopuolelle jääviin on panostettava myös julkisen vallan toimin. Peruskoulun jälkeistä paikkaa vaille jäävät on haettava tarvittaessa vaikka kotoa, jonka jälkeen heille räätelöidään yksilöllisesti sopiva koulutus- tai harjoittelupolku. Etsivän nuor-

risotyön ja koulutuksen yhteistyöllä on mahdollista tukea nuorta löytämään itsellensä sopiva keino kouluttautua ja hankkia osaamista.

Koulutuksen puolella tarvitaan lisäresursseja joustavaan perusopetukseen, opinto-ohjaukseen, ammatistarttiin, 10. luokkaan, työpajoihin sekä oppisopimuksen ja tuetun oppisopimuksen kehittämiseen.

Lisäksi tarvitaan räätälöityjä tukitoimia nuorten elämäntilanteiden poiketessa toisistaan. Eri hallinnonalojen, viranomaisten ja oppilaitosten välisen yhteistyön tehostaminen on välttämätöntä. Liian moni nuori hukkuu turhaan byrokratiaviidaksoon. Salassapitosäännökset eivät saa estää lapsen ja nuoren oireiluun puuttumista.

Nuorten mielenterveystyöhön on suunnattava lisävoimavaroja. Ainoastaan ennaltaehkäisevä ja varhainen mielenterveystyö tehoaa Suomen laajaan mielenterveysongelmaan, jonka kansantaloudelliset vaikutukset ovat lähes kahden miljardin euron luokkaa. Koulupsykologien resurssien vahvistamisen lisäksi on luotava mahdollisuuksia matalan kynnyksen mielenterveystyöhön osallistumiselle.

Peruskoulun jälkeisen tarkastelun lisäksi armeijan kutsunnoista on kehitettävä niin nuoria miehiä kuin naisia koskeva tulevaisuuskutsunnat, jossa nuori käy yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa läpi yleiseen hyvinvointiin, tulevaisuuden suunnitelmiin sekä sotilaspalvelukseen suorittamiseen liittyviä kysymyksiä.

6. Koulupäivä kannustavaksi

Parempi kouluviihtyvyys ja -menestys luovat pohjan myös myöhemmälle pärjäämiselle. Vaikka suomalaisnuoret pärjäävät kansainvälisissä vertailuissa, on kouluviihtyvyys Euroopan alhaisimmalla tasolla. Vastuu turvallisesta, kannustavasta ja viihtyisästä oppimisympäristöstä on kaikilla koulussa työskentelevillä ja opiskelevilla.

Kouluviihtyvyyteen on panostettava rakentamalla koulupäivästä oppimista ja viihtyvyyttä tukeva kokonaisuus. Koulupäivän rakennetta on muutettava siihen suuntaan, että oppituntien välillä lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus ohjattuun tai omaehtoiseen liikuntaan ja vapaa-aikaan. Tämä auttaa jaksamaan sekä parantaa nuorten keskittymistä.

Tämän mallista koulumuotoa on kokeiltu Eheytetty koulupäivä -hankkeessa. Tulokset ovat olleet rohkaisevia. Hanke paransi nuorten hyvinvointia sekä yhteisöllisyyttä. Lasten yksin kotona viettämä aika väheni, jonka lisäksi koululaisilla oli mahdollisuus harrastaa perheen tulotasoon katsomatta. Vaikutukset oppimistuloksiin ja viihtyvyyteen olivat rohkaisevia.

Keskustan mielestä oppituntien, harrastetoiminnan ja vapaa-ajan vieton mahdollistavat koulupäivät on otettava käyttöön laajemmin. Jokaisen koulun on laadittava suunnitelma kouluviihtyvyyden ja -hyvinvoinnin edistämiseksi.

7. Töihin

Nuorisotyöttömyys on suomalaisen yhteiskunnan keskeisimpiä ongelmia. Työllä on nuorelle erityisen suuri merkitys. Tämän johdosta nuorisotyöttömyydessä ei ole ainoastaan kyse nuoren osaamisen ja hukkaamisesta. Pitkään jatkunut työelämän ulkopuolella olo syrjäyttää ja saa nuoren tuntemaan itsensä hyödyttömäksi. Väestön vanhentuessa alakohtaista työvoimapolua ei pystytä ratkaisemaan, mikäli nuorten työkykyä ei kehitetä.

Keskustan mielestä jokaisella peruskoulunsa päätävällä yhdeksäsluokkalisella nuorella on oltava mahdollisuus kesätyöpaikkaan.

Nuoren keräämä työkokemus on lähes välttämätöntä myöhemmän työllistymisen ja suunnan löytämisen kannalta. Mikäli nuorella ei ole minkäänlaista työkokemusta, on sen löytäminen myöhemmin vaikeaa. Kunnollinen kesätyökokemus vahvistaisi nuoren itseluottamusta, antaisi tärkeää tietoa työelämän perusteista sekä antaisi pohjaa myöhemmälle työelämässä pärjäämiselle. Kunnat ja yritykset on saatava mukaan työmahdollisuuksien tarjoamiseen. Työnantajille on annettava suora tuki kesätyöntekijöiden ottamiseen.

Nuorten työllisyyttä on parannettava myös kehittämällä sosiaaliturvajärjestelmästä nykyistä yksinkertaisempi ja kannustavampi. Liian moni nuori on juuttunut kannustinloukkuun. Työtulojen ja sosiaaliturvan järjevä yhdistäminen on tehtävä mahdolliseksi. Jokaisesta tienatusta eurosta on jäätävä käteen vähintään puolet verojen ja sosiaaliturvan leikkaantumisen jälkeen.

8. Dorkat dokaa

Nuorten alkoholin ja tupakan käyttö on kääntynyt laskuun. Suomalaisnuorten humalahakuinen juominen on kuitenkin edelleen Euroopan yleisintä. Usein erityisesti ongelmatapauksiin liittyy päihteiden käyttöä. Tähän on saatava muutos.

Huolestuttava piirre suomalaisten nuorten päihteiden käytössä on huumeiden käytön räjähdysmäinen kasvu. Huumeista on tullut osa nuorten arkea. Lähes joka viides nuorista on kokeillut huumeita ja suurin osa nuorista tuntee huumeiden käyttäjiä tai tietää, mistä huumeita saa.

Vanhempien, koulujen, nuoriso- ja sosiaalitoimen, poliisin sekä kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyöllä on lisättävä päihdetietoutta sekä puututtava päihteiden käytön ongelmiin. Julkisin toimin on pyrittävä vahvistamaan kuvaa päihteistä kielteisenä asiana. Alkoholin myyntiä on rajoitettava ja sen mielikuvamainonta julkisilla paikoilla on kiellettävä.

Koulujen tekemään päihdetyöhön on saatava lisää pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta. Keskeinen vastuu on kuitenkin kodeilla. Täysi-ikäiset juovat itsensä humalaan alakäisten seurassa keskimäärin 2,2 miljoonaa kertaa vuodessa. Tilastojen mukaan lähes puolet suomalaisista nuorista on kohdannut alkoholiin liittyviä ongelmia esimerkiksi perhejuhlien yhteydessä. Tähän on saatava muutos. Alkoholin humalahakuinen juominen ei ole hyväksyttävää alakäisten seurassa.

Perinteisten päihteiden käytön lisäksi energiajuomien käyttö on karannut käsistä. Liian usein vähät yöunet korvataan energiajuomilla. Keskusta kannattaa energiajuomien myynnin kieltämistä alle 16-vuotiaita sekä koulujen julistamista energiajuomista vapaaksi alueeksi.

9. Tilaa nuorille

Nuorilla on oltava tilaa toimia. Nuorten mahdollisuudet toimia ja viettää aikaa kavereiden kanssa on otettava huomioon kaikessa yhdyskuntasuunnittelussa. Julkista tilaa, kuten nuorisotaloja, kirjastoja ja liikuntapaikkoja on oltava nuorten käytettävissä vapaasti ja maksuttomasti. Lisäksi puistoista, kylänraiteista ja kaupunkien keskustoista on kehitettävä paikkoja, joissa nuorilla on mielekästä tekemistä. Myös koulutilojen käyttöä kouluajan ulkopuolella on tehostettava. Tilat eivät kuitenkaan riitä, vaan niissä on oltava mielekästä tekemistä.

Esillä olleet tapaukset nuorten ostoskeskuksilla tai huoltoasemilla aiheuttamista ongelmista johtuvat siitä, että nuorilta puuttuvat paikat kokoontua ja viettää aikaa keskenään. Kyse on luonnollisesta yhteisöllisyydestä eli nuorten tarpeesta viettää aikaa keskenään. Nuorten yhteisöllisyys on otettava paremmin huomioon suuntamaalla riittävästi erilaisia tiloja ja paikkoja heidän käyttöönsä. Kaupallisten tilojen noustessa yhä enemmän ihmisten vapaa-ajanvieton paikoiksi, on löydettävä yksityisen ja julkisen puolen välistä yhteistyötä, jolla luodaan nuorille tiloja ostospaikkojen yhteyteen. Nuoria ei saa häätää muiden ihmisten silmistä.

Nuorten on voitava vaikuttaa lähiympäristöön ja elämänpiiriään koskeviin päätöksiin. Päätöksenteon on oltava osallistavaa ja tulevaisuuteen katsovaa. Äänestysikäraja on laskettava 16 vuoteen kaikissa vaaleissa. Yli 15-vuotiaiden on voitava osallistua kansalaisaloitteisiin. Nuoria on myös kuultava heitä koskevassa päätöksenteossa. Parhaiten tämä järjestyy jokaisessa kunnassa olevan nuorisovaltuuston kautta.

10. Uussuomalaisista voimaa

Joka neljäs syrjäytynyt nuori on maahanmuuttaja. Maahanmuuttajanuorten syrjäytymisriski on viisinkertainen kantasuomalaisiin verrattuna. Maahanmuuttajaperheitä on tuettava monipuolisesti ja opastettava suomalaiseen kulttuuriin. Tavoitteena on lisätä kotoutumista ja nostaa koulutustasoa. Maahanmuuttajien koulutuksellista tasa-arvoa edistetään valmentavalla koulutuksella, kohdennetulla opintojen ohjauksella sekä riittävällä kielikoulutuksella.

Lisäksi jokaisella maahanmuuttajalla on oltava oikeus kantasuomalaiseen tukihenkilöön, joka tukee maahanmuuttajaa arjen askareissa. Maahanmuuttajien eriytymistä muusta väestöstä on ehkäistävä laajemminkin. Tähän päästään esimerkiksi aktiivisella asuntopolitiikalla.

Keskustan toimet koulusta:

- Neuvoloiden ja kunnallisen kotipalvelun resursseja vahvistettava
 - Peruskoulun jälkeen pudonneille käyttöön yksilöllisesti sopiva koulutus- ja harjoittelupolku
 - Vapaaehtoistyöhön osallistuvien mahdollisuutta verovähennykseen on selvitettävä
 - Peruskoulunsa päättäneille kesätyötakuu
 - Työnteon on oltava aina kannattavaa. Palkkatyötä, sosiaaliturvaa ja verotusta voitava yhdistettävä siten, että pienituloiselle nuorelle jää käteen vähintään puolet jokaisesta tienaamasta eurostaan.
 - Vähävaraisten nuorten seura- ja harrastemaksuja tuettava julkisella harrastetuella
 - Alle 18-vuotialle tarjottava maksuttomia liikuntatiloja ja -paikkoja
 - Nuorilla oltava käytössä maksuttomia tiloja, kuten kirjastoja, liikuntapaikkoja ja nuorisotaloja riittävästi
 - Julkisten kulttuuri- ja taidelaitosten on mahdollisuuksien mukaan tarjottava nuorille ilmaisia tai mahdollisimman halpoja mahdollisuuksia nauttia esityksistä ja teoksista.
 - Armeijan kutsunnoista on kehitettävä koko ikäluokkaa, niin nuoria miehiä kuin naisia, koskevat tulevaisuus-kutsunnat, jossa nuori käy yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa läpi yleiseen hyvinvointiin, tulevaisuuden suunnitelmiin sekä sotilaspalvelukseen suorittamiseen liittyviä kysymyksiä.
- Paikallisella tasolla käyttöön kaveri- ja yhteisöpankit työskentelemään vaikeuksissa olevien nuorten kanssa
- Kolmannen sektorin toiminta tuotava osaksi koulupäivää
- Alkoholin myyntiä rajoitettava ja mielikuvamainonta kiellettävä
- Energiajuominen myynti kiellettävä alle 16-vuotialta ja kouluista tehtävä energiajuomavapaita alueita
- Äänestysikäraja 16 vuoteen kaikissa vaaleissa ja yli 15-vuotiaalle mahdollisuus osallistua kansalaisaloitteisiin
- Nuorisovaltuusto jokaiseen kuntaan
- Jokaisella maahanmuuttajalla on oltava oikeus kantasuomalaiseen tukihenkilöön, joka tukee maahanmuuttajaa arjen askareissa

Syrjäytynyt nuori

Työelämän tai koulutuksen ulkopuolelle jäänyt

Mistä puhumme?

ja vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa oleva 15 – 29 -vuotias.

Suomessa on Tilastokeskuksen mukaan 49 300 syrjäytynyttä nuorta

Vailla peruskoulun jälkeistä opiskelupaikkaa jää vuosittain 3000 – 4000 nuorta.

Suurin osa saa näistä paikan myöhemmin, mutta 1600 jää vailla toiseen asteen opiskelupaikkaa.

8000 nuorta joka ikäluokasta jää ilman toisen asteen koulutusta, eli moni putoaa pois kesken opintojen.

Nuorisotyöttömyys

Alle 25-vuotias työtön työnhakija

Suomessa on noin 40 000 nuorisotyötöntä